تجزیه و ترکیب

استاد حسینی	جلسه۴	نواسخ

بحث نواسخ:

نواسخ بر مبتدا و خبر داخل می شود که اولی را به عنوان اسم خود قرار می دهد و دومی به عنوان خبر قرار می گیرد. از لحاظ عمل نواسخ، مختلف است.

نواسخ: ۱. کان و بابش، ۲. حروف مشبه بالفعل .....

فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا

عسی: از افعال مقاربه

الله: اسم عسی، مرفوع

ان یعفوا: خبر عسی

کان: افعال ناقصه

الله: اسم کان مرفوع

عفوا: خبر کان

غفورا: خبر بعد الخبر

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ ۚ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ أُجُورَكُمْ وَلَا يَسْأَلْكُمْ أَمْوَالَكُمْ

ان: ناسخی که از ناسخیت افتاده به خاطر «ما» کافه

الْحَيَاةُ: مبتدا

الدُّنْيَا: صفت حیاه

حوزه علمیه مجازی امام صادق علیه السلام

لعب: خبر

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

ان: از حرو مشبه بالفعل

إِبْرَاهِيمَ: اسم «ان»

کان امه...: جمله خبر «ان» محلا منصوب

کان: از افعال ناقصه، ضمیر اسمش و «امه» خبر کان

قانتا: خبر بعد الخبر

یک: از افعال ناقصه، «لم یکن» بوده

مَا هَٰذَا بَشَرًا

ما: شبیه به لیس، رفع به اسم و نصب به خبر داده.

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ ۚ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا

ان: از حروف مشبه بالفعل

عبادی: اسم «ان» به اعراب تقدیری

لیس لک ...: خبر «ان» محلا منصوب

لیس: از افعال ناقصه

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ

عسی: از افعال مقاربه

هو: مستتر در عسی اسم

ان یکون: خبر عسی

حوزه علمیه مجازی امام صادق علیه السلام

نکته:

امکان دارد «عسی» در این جا «تامه» باشد.

امیر المومنین: لا خَيرَ في الصَّمتِ عَنِ الحُكمِ، كما أنّهُ لا خَيرَ في القَولِ بِالجَهلِ

لا: نفی جنس

خیر: اسم «لا» خبر محذوف است

أن: از حروف مشبه بالفعل «ها» اسمش

لا خیر ...: خبر «ان»

امیر المومنین: لَيس الخَيرُ أن يَكثُرَ مالُكَ و ولدُكَ ، و لكنَّ الخَيرَ أن يَكثُرَ عِلمُكَ

لیس: از افعال ناقصه

الخیر: اسم لیس

ان یکثر: خبر لیس

لکن: از حروف مشبه بالفعل

الخیر: اسم لکن ، منصوب

ان یکثر: خبر لکن

امیر المومنین: لَكادَ العَفيفُ أن يَكونَ مَلَكا مِنَ المَلائكَةِ

کاد: از افعال مقاربه

العفیف: اسم کاد

ان یکون: خبر کاد

حوزه علمیه مجازی امام صادق علیه السلام